

1. ТЕСТ ВХОДНО РАВНИЩЕ

1. В основата си държавата е защитна институция, защото:

- А) охранява територията и защитава правата на населението;
- Б) противодейства на различни корупционни практики;
- В) гарантира обективното прилагане на правните норми;
- Г) основа на публичния ѝ ред са законите.

2. Кой конституционен принцип най-ефективно възпрепятства злоупотребата с държавна власт?

- А) наличието и функционирането на неправителствени организации
- Б) провеждането на предсрочни парламентарни и/или местни избори
- В) разделянето ѝ на законодателна, изпълнителна и съдебна
- Г) гражданското участие в управлението под различни форми

3. Коя от посочените характеристики НЕ е условие една държава да бъде характеризирана като либерално-демократична?

- А) Основната ѝ задача е да защитава достойнството и правата на гражданите.
- Б) Да е правова държава, в която гражданите са равни пред закона.
- В) Да съществува реално разделение на властите и политически плюрализъм.
- Г) Населението е обединено в общо политическо тяло.

4. По какъв начин в демократичната държава гражданите участват в нейното управление?

- А) чрез участието си в провеждането на президентски, парламентарни и местни избори
- Б) чрез участието си в неправителствени и нестопански организации
- В) като използват влиянието на роднини и приятели в държавната администрация
- Г) чрез възможността да подготвят и осъществят преврат срещу легитимната власт

5. С каква цел са създадени държавните институции?

- А) За да облагодетелстват държавните служители.
- Б) За да обслужват частни интереси.
- В) За да служат на обществените интереси.
- Г) За да гарантират правата на гражданите в неравностойно положение.

6. Политическият плурализъм е:

- А) държавна институция;
- Б) институция на местната власт;
- В) средство за контрол на съдебната власт;
- Г) конституционен принцип на либерално-демократичната държава.

7. Основен гарант за спазването на правата и свободите на гражданите в либерално-демократичната държава е:

- А) конституцията;
- Б) районният съд;
- В) Народното събрание;
- Г) изпълнителната власт.

8. Кое от посочените твърдения НЕ е задължение на гражданите по Конституцията на Република България?

- А) Да съдействат на държавата в случай на природни и други бедствия.
- Б) Да спазват законите.
- В) Да плащат данъци и такси.
- Г) Да участват в граждански сдружения.

9. Кое от изброените длъжностни лица има за свое основно задължение да се застъпва, когато с действие или бездействие се засягат или нарушават правата и свободите на гражданите от държавните и общинските органи?

- А) кметът на общината
- Б) президентът
- В) министър-председателят
- Г) омбудсманът

10. Коя от изброените дейности НЕ е форма на гражданско участие?

- А) благотворителна дейност
- Б) граждански протести и гражданско неподчинение
- В) участие в петиции
- Г) рекламиране на стоки и услуги

11. В Република България чрез мажоритарен вот се избират:

- А) депутатите в Народното събрание;
- Б) членовете на парламентарни комисии в Народното събрание;
- В) президентът и кметовете на общини;
- Г) държавните служители.

12. Посочете по какво социалните медии се различават от традиционните.

- А) По-бързи, по-диалогични и по-интерактивни са.
- Б) Популяризират гражданските действия.
- В) Провокират определени граждански действия.
- Г) Формират обществено мнение.

13. За всяка от посочените основни функции на държавата посочете по една институция, която я изпълнява.

Основни функции на държавата	Институция (орган), която я изпълнява
Отбрана	
Поддържане на публичен ред	
Дипломация	
Законодателство	

14. За всяка от посочените групи права на гражданите, регламентирани в Глава 2 на Конституцията на Република България, дайте по два конкретни примера.

Групи права	Право на:
Основни права на човека	1.
	2.
Права на гражданина	1.
	2.
Социално-икономически права	1.
	2.
Културни права	1.
	2.

15. Посочете конкретен пример за:

Колективни права, от които хората се ползват заедно:	
Колективни права, носител на които е дадена група:	

16. Дефинирайте понятията.

Понятие	Дефиниция
Държавно управление	
Местно самоуправление	

Суверенитет	
Представителна демокрация	

17. Обяснете същността на двете понятия и посочете по два конкретни примера, свързани с тях.

Понятие	Същност	Примери
Гражданско участие		1.
		2.
Демокрация на участието		1.
		2.

18. Обяснете значението на термините „вот на доверие“ и „вот на недоверие“.

.....

.....

.....

.....

.....

19. Обяснете същността на т.нар. преференциално гласуване.

.....

.....

.....

.....

.....

20. Прочетете внимателно текста. Формулирайте в обобщен вид ключовите европейски ценности.

„Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези ценности са общи за държавите членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете“.

Из „Консолидирани текстове на Договора за Европейски съюз и на Договора за функционирането на Европейския съюз. Член 2.“

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....
- 6) .....

ОТГОВОРИ И БРОЙ ТОЧКИ

Задачи 1 – 12	1. А)	2. В)	3. Г)	4. А)	5. В)	6. Г)	7. А)	8. Г)	9. Г)	10. Г)	11. В)	12. А)
Всеки верен отговор на задачи 1 – 12 се оценява с 0,25 т.												
Задача 13	Пълният отговор на задачата се оценява с 2 т. – по 0,5 т. за всяка вярно посочена институция (орган).											
	Основни функции на държавата						Институция (орган), която я изпълнява					
	Отбрана						въоръжени сили (армия)					
	Поддържане на публичен ред						полиция, жандармерия, следствие, наказателно правосъдие					
	Дипломация						дипломатически служби					
	Законодателство						законодателно събрание (Народно събрание)					
Задача 14	Пълният отговор на задачата се оценява с 4 т. – по 0,5 т. за всяко посочено право от съответната група.											
	Групи права						Право на:					
	Основни права на човека						1. на жив					
							2. на лична свобода и неприкосновено					
	Права на гражданина						1. да избираш и да бъдеш избир					
							2. на свободно сдружава					
	Социално-икономически права						1. на тр					
2. на стач												
Културни права						1. на образован						
						2. авторско пра						
Задача 15	Пълният отговор на задачата се оценява с 1 т. – по 0,5 т. за всеки верен елемент.											
	Колективни права, от които хората се ползват заедно:						право на устойчиво развитие					
	Колективни права, носител на които е дадена група:						право на използване на майчин език в администрацията, образованието и др.					

Задача 16	Пълният отговор на задачата се оценява с 4 т. – по 1 т. за всяка вярно формулирана дефиниция на посочено понятие.		
	Понятие		Дефиниция
	Държавно управление		Съвкупността от дейности по изпълнението на основните функции на държавата
	Местно самоуправление		Дейностите на местните общини, които управляват в рамките на закона някаква част от общите дела
	Суверенитет		Власт върху населението на дадена територия, включваща правото да се издават и отменят закони
	Представителна демокрация		Демокрация, при която волята на народа се изразява чрез избрани представители
Задача 17	Пълният отговор на задачата се оценява с 5 т. – по 1,5 т. за вярно посочена същност на всяко понятие и по 0,5 т. за всеки вярно посочен пример.		
	Понятие	Същност	Примери
	Гражданско участие	Доброволно, индивидуално или групово публично действие за защита на ценности, постигане на цели и разрешаване на проблеми от обществен интерес	1. граждански контрол
			2. гражданско движение
	Демокрация на участието	Всички граждански действия (прояви), които водят до промяна на политики	1. обществени консултации
2. петиции			

Задача 18	Пълният отговор на задачата се оценява с 1,5 т. Вот на доверие и вот на недоверие са утвърдени процедури в съвременната парламентарна практика за проверка на равнището на доверие към правителството по време на неговия мандат.
Задача 19	Пълният отговор на задачата се оценява с 1,5 т. Избирателят има възможност да отбележи в кандидатската листа на партията, за която гласува, името на предпочитания от него кандидат.
Задача 20	Пълният отговор на задачата се оценява с 3 т. - по 0,5 т. за всяка вярно формулирана в обобщен вид ключова европейска ценност. От учениците се изисква да посочат в обобщен вид основните европейски ценности. Формулировките са примерни.
	Зачитане на човешкото достойнство
	Зачитане на свободата на европейските граждани
	Демократично управление
	Равенство за всички европейски граждани пред закона
	Върховенство на закона
	Спазване и защита на правата на човека

За преобразуване на точките в оценка се прилага формулата:

$$K = 1 + \frac{5 \cdot n}{N_{\max}}$$

където: K – цифрова оценка;

n – получен брой точки от ученика на теста;

N max – максимален брой точки на теста.

Брой получени точки	Оценка
0 – 9	Слаб (2)
10 – 12	Среден (3)
13 – 17	Добър (4)
18 – 22	Много добър (5)
23 – 25	Отличен (6)

Посоченият общ брой точки на теста и точките за отделните въпроси са примерни.